

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAHA - PETROVICE

Edisonova 40

Dopplerova /Bellova/ 351

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU
„KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ“**

Název vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro školní družinu KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

Předkladatel

- název školy: Základní škola Praha – Petrovice
- název školní družiny: Školní družina při ZŠ Praha - Petrovice
- adresa ředitelství: Dopplerova 351, 109 00 Praha – Petrovice
- ředitel: Mgr. Petr Zeman
- vedoucí vychovatelka ŠD: Alena Kovářiková

- telefon: +420 274 861 548
- fax: +420 274 861 548
- e-mail: info@zsprahapetrovice.cz
- web: www.zsprahapetrovice.cz

- IČO: 71008314
- právní forma: Příspěvková organizace

- resortní identifikátor (RED IZO): 600041221
- součásti školy (IZO):
 - Základní škola – 102337501
 - Školní družina – 112900305
 - Školní jídelna – 161100139

Zřizovatel

- název: Městská část Praha – Petrovice
- adresa: Morseova 251, 109 00 Praha 10 – Petrovice
- telefon: +420 274 860 731

Platnost dokumentu

- datum: od 1.9.2008
- podpis ředitele:
- podpis vedoucí vychovatelky ŠD
- razítko školy:

Konkrétní cíle vzdělávání

Cílem je získávání a rozvíjení klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- žák dokončí započatou práci
- umí zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá odpovědi
- získané vědomosti dává do souvislostí
- vědomosti uplatňuje v praxi

Kompetence k řešení problémů:

- žák rozlišuje správná a chybná řešení
- hledá nová řešení
- snaží se řešit sám /nebo ve spolupráci/ krizové situace
- všímá si dění a problémů
- nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení

Kompetence komunikativní:

- žák naslouchá druhým
- rozvíjí slovní zásobu
- souvislými větami formuluje myšlenky, otázky a odpovědi
- vyjadřuje své pocity řečí, gestem, mimikou

Kompetence sociální a personální:

- žák je odpovědný za své chování
- respektuje zájmy jiných
- je tolerantní k odlišnostem jiných
- vnímá a dokáže se postavit proti nespravedlnosti, agresivitě a šikaně
- dokáže si poradit nebo požádat o pomoc
- rozpoznává vhodné a nevhodné chování

Kompetence činnostní a občanské:

- žák si uvědomuje svá práva a povinnosti
- chová se odpovědně k sobě i druhým
- dbá o své zdraví a bezpečí
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje

Kompetence pracovní a trávení volného času:

- žák si umí vybrat zájmovou činnost
- své zájmy rozvíjí v individuálních a skupinových činnostech
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- plánuje, organizuje, řídí a hodnotí jednoduché činnosti
- dodržuje vymezená pravidla
- používá bezpečně materiály, nástroje a vybavení

Cílem našeho zařízení je:

- Rozvíjet kladné vztahy v kolektivu žáků i mimo něj (mezi žáky, mezi žáky a dospělými, mezi žáky a veřejností):
 - umět přijmout druhého jaký je
 - učit žáky spolupracovat

- rozvíjet schopnost vzájemné tolerance
 - vytvářet motivující prostředí k osobnímu rozhodování, přijímání zodpovědnosti
 - reagovat na jinakost
 - vést žáky k přijímání a respektování pravidel slušného chování a morálních hodnot
 - vést žáky k citlivému vnímání prostředí a přírody
 - vytvářet bezpečné prostředí k rozvoji sebepoznání, posilovat zdravé sebevědomí
- Posilovat komunikativní dovednosti, a učit se zejména v oblasti:
 - řešení konfliktů efektivně a v klidu
 - naslouchání druhých
 - vzájemné komunikace
 - umět sdělit svůj názor, přijmout názor ostatních
 - umět vyjádřit pocity
 - rozšíření slovní zásoby
 - Učit žáky efektivně využívat jejich volný čas:
 - umožnit žákům relaxaci
 - vést žáky k odpočinku
 - nabídnout zájmovou činnost – výtvarnou, pracovní, společenskovední, hudební, dramatickou, dopravní, hry+soutěže, florbal.

Délka a časový plán vzdělávání

V našem zařízení se zájmové vzdělávání realizuje v průběhu školního roku mimo dobu prázdnin.

V rámci jednotlivých celků pojímaných jako témata plánujeme činnosti ve školní družině v těchto úrovních :

- průběžné každodenní působení vychovatelky, které se vztahuje k danému tématu
- řízená organizovaná činnost, která postupuje podle týdenní skladby zaměstnání
- příležitostné akce soustředěné k určitému vybranému tématu

Některé celky nemohou postihnout všechny tři úrovně, ale jen některou z nich. Zvláštní důraz klademe na navozování situací činností, při kterých žáci získávají bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity.

Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné výchovné vzdělávací a zájmové činnosti, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit. Má umožňovat žákům odpočinek i přípravu na vyučování.

- **Pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru; zahrnuje do nich také práci vlastního zájmového útvaru.
- **Příležitostné akce** nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jsou to například besídky, slavnosti, výlety, návštěva kulturního představení. Dle charakteru akce jsou základem přihlášení žáci ŠD, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.
- **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení. Vychovatelky při těchto činnostech nejen zajišťují bezpečnost žáků, ale také navozují a podněcují některé jejich vlastní aktivity.
- **Odpočinkové činnosti** chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku nebo v tělocvičně.
- **Příprava na vyučování** nespočívá ve vypracovávání domácích úkolů, ale zahrnujeme do ní i didaktické hry, tématické vycházky a další činnosti, jimiž upevníme a rozšíříme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Metody práce ve školní družině :

- komunikativní kruh, rozhovor, diskuse, beseda
- soutěže, křížovky, doplňovačky, kvízy
- četba, dramatizace
- kresba, malba, koláž, mozaika, muchláž
- zpěv, doprovod písní, tanec
- vycházky – přírodovědné, poznávací
- pohybové a sportovní hry a soutěže
- výstavy, exkurze
- videoprojekce, audioprojekce
- kulturní vystoupení, besídky
- skupinové a individuální práce
- dopravní výchova
- výchova ke zdraví

Obsah výchovně vzdělávací činnosti

Osobnostně orientovaný program je založený na integrovaném vzdělávání hrou, činnostech a prožitcích žáků a umožňuje pracovat s tématickými celky, jejichž realizace spočívá nejen v řízených činnostech žáků. Využíváme běžné životní situace i nahodile vzniklé okolnosti a příležitosti. Vychovatelky si zpracovávají pro své oddělení program, aby mohly lépe požadavky a pravidla koncipované pro celou družinu aplikovat v konkrétních podmínkách oddělení a skupiny dětí.

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je rozvržen do čtyř tematických celků :
„Lísteček, Sněhulák, Kytička, Sluníčko“

Lísteček :

Září - „Naše škola, družina“

- Všichni jsme kamarádi.
- Putování naší školou.
- Bezpečná cesty do školy a zpět domů.
- Zkoumáme okolí školy.

Říjen - „Barvy podzimu“

- Ovoce a zelenina.
- Zním zásady správné výživy.
- Vyrábíme draka.
- Barevná příroda.
- Hry na podzim.

Listopad - „Lísteček mi na dlaň spad“

- Sbíráme a vyrábíme z přírodního materiálu.
- Umím se chovat v přírodě.
- Příroda se chystá na zimu.

Sněhulák :

Prosinec - „Čas vánoční pohody“

- Advent.
- Vánoční tradice a přípravy.
- Čert a Mikuláš.
- Vánoční koledy.
- Dárčky pro radost.

Leden - „Bílá paní zima“

- Hrátky se sněhem, hry na sněhu.
- Vyrábíme dárky pro budoucí prvňáčky.
- Zimní sporty.
- Sněhuláci.
- Staráme se o zvířátka.
- Naše tělo.

Únor - „Z pohádky do pohádky“

- Období Masopustu.
- Vyrábíme masky a škrabošky.
- Dramatizace pohádek a příběhů.
- Vyrábíme loutky a postavy.

Kytička :

Březen - „Vítáme jaro“

- Příroda se probouzí.
- Jarní strom.
- Máme rádi zvířata.
- Jarní hry a soutěže.
- Velikonoční tradice.
- Výrobky na téma : Velikonoce

Duben - „Svoje město dobře znám“

- Bezpečnost v městském provozu.
- Výlety, práce s mapou.
- Švihadlová princezna.
- Historie a současnost naší obce.
- Rej čarodějnic.

Květen - „Sportujeme, závodíme pro radost“

- Dál, výš, rychleji.
- Všechno kvete kolem nás.
- Slavíme s maminkou.
- Turnaj ve vybíjené.

Sluníčko :

Červen – „Těšíme se na prázdniny“

- Den dětí.
- Léto začíná.
- Školy v přírodě.
- Prázdniny, cestujeme po světě.

Tato témata jsou zpracována jako nabídka činností, ze které si vychovatelky vybírají podněty pro vlastní realizační plány a dílčí cíle, kterými plní hlavní cíle vycházející z kompetencí školního vzdělávacího programu. Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji volně přizpůsobovat v rámci oddělení konkrétním žákům a upravovat je v souladu s jejich dosavadní poznatkovou zkušeností i s jejich aktuálními zájmy.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V našem zařízení jsme připraveni na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a adekvátně s nimi pracovat ve spolupráci s třídními učiteli. Je zdůrazňována pochvala a pokrok, děti jsou zařazeny v běžných odděleních ŠD.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Činnost našeho zařízení je přednostně určena pro žáky prvního stupně naší základní školy. Kapacita naší školní družiny je 255. Žáků přihlášených k pravidelné denní docházce. O přijetí žáka či jeho vyloučení rozhoduje ředitel školy.

Podmínkou přijetí žáka k pravidelné činnosti je odevzdání řádně vyplněného zápisního lístku, jehož součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze ŠD.

Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná. Žádosti o mimořádné uvolnění žáka je možno provádět pouze předem a písemnou formou (s podpisem rodičů).

V nezbytných situacích po souhlasu ředitele školy se mohou účastnit činností i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do naší školní družiny. Stávají se pak žáky s nepravidelnou docházkou.

Ve školní družině jsou žáci rozděleni do šesti pevných oddělení. Z toho tři oddělení jsou v budově Dopplerova 351 a tři oddělení jsou v budově Edisonova 40. Při ranním a koncovém provozu se žáci spojují do jednoho oddělení v každé budově.

Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku. Ukončit docházku může žák během celého školního roku na základě písemné žádosti rodičů doručené k rukám ředitele školy.

Popis materiálních podmínek

Užívané místnosti: k činnostem ŠD v budově Dopplerova 351 jsou využívány tyto místnosti: IV. oddělení má samostatnou hernu v přízemí, která současně slouží i pro ranní a koncový provoz. V. a VI. oddělení využívá ve 2. poschodí kmenové třídy, k činnostem ŠD v budově Edisonova 40 jsou využívány pro I., II., i III. oddělení kmenové třídy. V přízemí je III. oddělení, zde současně slouží třída i pro ranní a koncový provoz.

Všechna oddělení školní družiny využívají i jiných prostor v budově Dopplerova 351 – tělocvičnu, hřiště, žákovskou kuchyňku, knihovnu, vždy po předchozím projednání a respektování provozního řádu těchto prostor.

Vybavení : všechna oddělení školní družiny jsou vybavena školním nábytkem (školní lavice a židle, skříň, kontejner), skoro ve všech třídách a v herně je koberec. Máme k dispozici CD přehrávače, videopřehrávače, televize. V každé třídě i v herně jsou stolní a společenské hry, stavebnice, knihy a časopisy.

Popis personálních podmínek

V školní družině pracuje celkem šest vychovatelek :

I.oddělení – Miroslava Tesařová – vychovatelka (1.M + 3.M)

II.oddělení – Mgr.Monika Loužecká – vychovatelka (1.E + 3.M)

III.oddělení – Alena Kovářiková – vedoucí vychovatelka (2.M + 3.M)

IV.oddělení – Michaela Kokšalová – vychovatelka (1.A)

V.oddělení – Favzija Zázvorková – vychovatelka (3.A + 4.A + 5.A + 5.M)

VI.oddělení – Barbora Šimůnková – vychovatelka (2.A + 3.A)

Vychovatelky jsou motivovány k dalšímu vzdělávání, a různé odborné zaměření si budou dále prohlubovat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Vychovatelky se chovají a jednají profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině:

- dovedou projevovat vřelý vztah k žákům

- umějí vytvořit příznivé sociální klima, umějí se žáky jednat
- mají organizační schopnosti
- vytvářejí pestrá a zajímavá skládka činností a nalézají pro ně v denní skladbě vhodný časový prostor
- pro zájmové aktivity využívají své odborné zaměření
- dodržují pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví, dbají na bezpečnost činnosti se žáky
- prezentují výsledky činnosti školní družiny na veřejnosti

Popis ekonomických podmínek

Platba za pobyt dítěte ve školní družině : za školní družinu se vybírá poplatek 300 Kč měsíčně. Výši poplatku určuje ředitel školy. Tato částka je vybírána jednorázově za půl roku v termínech k tomu stanovených. Poplatek vybírá hospodářka školy v kanceláři v budově Dopplerova 351, vychovatelka, která zapíše převzetí a výši poplatku do žákovské knížky, nebo notýsku, a předá částku hospodářce, nebo rodiče mají možnost poplatek poslat na účet školy. Vychovatelky hlásí vedoucí vychovatele včas každou změnu v docházce žáků (odhlášení a přihlášení), ta pak ke konci měsíce hlásí změnu hospodářce, a ta na ekonomický úsek.

Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Naše školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně i přijímá opatření k jejich prevenci.

Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na komunikacích, na veřejnosti, ale i v době prázdnin, při různém ročním období, při sportování. Jsou seznámeni s postupem při úrazu.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny :

- zdravé prostředí užívaných prostorů družin
- vhodná struktura činnosti a skládka zaměstnání s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- bezpečné pomůcky
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků)
- ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů (např. tělocvična, žákovská kuchyňka), pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc

Psychosociální podmínky :

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, spolupráce a pomoc druhému
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmu žáků a osvojování si toho, co má pro žáky praktický smysl a vede k praktické zkušenosti, všestranný prospěch žáka je hlavním momentem činnosti
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáka, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba
- vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě našeho zařízení – plánování činnosti, vlastním podílu na případném řízení a provádění i následném hodnocení
- včasná informovanost žáků i jejich rodičů o činnosti školní družiny

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při pobytu v našem zařízení obsahuje Řád školní družiny (viz příloha č.1).

Základem bezpečnosti práce a ochrany zdraví vychovatelek (a návazně i žáků) je plnění pracovních povinností a prevence rizik, což znamená zejména :

- vykonávat pouze takové činnosti, které neohrožují je samotné ani ostatní
- důsledně zaznamenávat údaje do knihy úrazů
- dodržovat pokyny zaměstnavatele a zásady bezpečného chování se na pracovišti
- neužívat alkohol a jiné návykové látky
- nekouřit na pracovišti
- včas oznamovat nedostatky a závady na pracovišti
- bezodkladně oznamovat úrazy své či druhých

Závěr :

Chceme žáky získat ke spolupráci, čas strávený ve školní družině naplnit pohodou a radostí. Vyvarovat je zbytečného stresu, rozvíjet u nich zdravé sebevědomí a tvořivost. Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Abychom svěřeným žákům lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova. Přejeme si, aby z žáků vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Příloha č.1

Řád školní družiny

1. Školní družinu mohou navštěvovat žáci 1. – 5. ročníku na základě řádně vyplněného zápisního lístku v termínu určeném ředitelem školy a po zaplacení poplatku 300,- Kč měsíčně. O přijetí žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy. Žáka mohou rodiče odhlásit formou písemné žádosti k rukám ředitele školy kdykoliv během školního roku. V nezbytných situacích po souhlasu ředitele školy se mohou účastnit činnosti ŠD i nepříhlášení žáci.

2. Školní družina je v provozu ráno před zahájením vyučování od 6:45 do 8:00 a odpoledne po vyučování od 11:40 do 17:00. ŠD využívá určené učebny a místnosti v obou budovách školy, tedy v budově Dopplerova 351 a v budově Edisonova 40, určené šatny a sociální zařízení v obou budovách, obě školní hřiště a obě zahrady, dle rozvrhu hodin tělocvičnu v budově Dopplerova 351.
3. Ze ŠD lze uvolnit žáky na základě písemné žádosti rodičů. Písemná žádost k rukám vychovatelky školní družiny oddělení, ve kterém je dítě žadatele zařazeno, musí obsahovat zejména datum a hodinu odchodu ze ŠD a podpis rodičů. Písemná žádost o uvolňování dítěte – žáka ze ŠD po dobu celého školního roku je nutná v případě uvolňování na mimoškolní aktivity /výuka v ZUŠ, kroužky a podobně/. Za bezpečnost dítěte – žáka takto uvolněného ze ŠD – během cesty na mimoškolní aktivitu a zpět do ŠD nenese vychovatelka odpovědnost. Rodiče sami zajistí bezpečný odchod svého dítěte na mimoškolní aktivitu a případně bezpečný návrat zpět do školní družiny.
4. Docházka pro zapsané žáky je povinná, rodiče omlouvají nepřítomnost dítěte písemně.
5. Děti do ŠD přejímá vychovatelka od třídní učitelky nebo vyučujícího poslední vyučovací hodiny, při ranní službě od rodičů. Na základě písemné žádosti nebo údajů v zápisním lístku mohou děti přicházet samostatně.
6. Děti ze ŠD přebírají rodiče či jiné oprávněné osoby od vychovatelky nebo děti mohou odcházet samostatně na základě předchozí písemné žádosti rodičů. Uvolňování dětí ze školní družiny na základě použití mobilního telefonu je možné pouze po předložení písemné žádosti rodičů. Vyzvedávání dětí sourozencem, prarodiči a jinými osobami je možné pouze na základě písemné žádosti rodičů nebo údajů v zápisním lístku.
7. Rodiče jsou povinni si vyzvednout dítě nejpozději do 17:00. V případě nevyzvednutí dítěte do stanovené doby, zůstává vychovatelka s dítětem až do příchodu rodičů. Škola může v tomto případě požadovat úhradu nezbytných nákladů.
8. V den zápisu do ŠD jsou rodiči seznámeni s řádem školní družiny. V den zápisu vyplní rodiče zápisní lístek na předepsaném formuláři, zejména zde uvedou ke každému dni v týdnu údaj, kdy do ŠD dítě nastoupí, kdy a kým bude vyzvednuto ze ŠD, případně jestli přichází nebo odchází samostatně.
9. Žáci se musí chovat ukázněně. Na oběd odcházejí pouze v doprovodu pedagogických pracovníků.
10. Ze ŠD žák nikdy neodchází bez vědomí vychovatelky. Před odchodem ze ŠD po sobě uklidí a rozloučí se.
11. ŠD využívá příležitostně i následující prostory školy: tělocvičnu, obě školní hřiště a obě zahrady, dále pak blízký lesopark a okolí Hostivařské přehrady, dětská hřiště v okolí školy

a podobně. Vždy po příchodu na toto místo jsou děti – žáci poučeni o bezpečnosti a pravidla bezpečnosti musí dodržovat. Na dětská hřiště, průlezky, houpačky a podobně smí děti – žáci až na pokyn paní vychovatelky, která vybavení hřiště překontrolovala a konstatovala, že je bezpečné.

12. Dítě nesmí v žádném případě v průběhu pobytu ve ŠD opustit areál ŠD či školy nebo určené, vyhrazené místo činnosti ŠD.
13. Žáci musí mít zajištěn dostatečný přísun tekutin. Tekutiny jsou k dispozici v prostorách ŠD případně si je nosí děti z domova.
14. Úmyslné poškození inventáře žákem - hradí v plném rozsahu rodiče.
15. Při hrách ve ŠD nesmí žáci ohrožovat bezpečnost spolužáků a musí se vyvarovat konfliktních situací.
16. Všichni žáci jsou ve školní družině paní vychovatelkou poučeni o zásadách bezpečnosti, které musí dodržovat. Děti – žáci neprodleně ohlásí každý úraz, ke kterému v ŠD došlo.
17. V případě závažného porušení řádu školní družiny, může být Vaše dítě ředitelem školy vyloučeno ze školní družiny.